

Raat voor Imkers

AGENDA

AMBROSIUSGILDE

9 april 2010

Zaterdag 15 mei
Open Dag!
van 10:00 tot 16:00

Aan de Nesselweg, op de grens Rotterdam/ Zevenhuizen Op loopafstand van Metro Hesseplaats.

Inloopavonden:

22 april

13 mei

24 juni

22 juli

9 september

In Natuur en Vogelwacht "Rotta"
Hoeksekade 164, Bergschenhoek

21 augustus

BBQ in Moerkapelle.

INLOOPAVONDEN

Nieuw

Vanaf 19.30 uur kan er "ingelopen" worden, en vanaf 20.00 uur kan er "van alles en nog wat" besproken worden. Ervaringen, hoe staat het er bij jou bij? en wanneer moet ik nu een honingkamer plaatsen? Allemaal zaken die je aan je mede-imker kunt vragen.

Vooraf voor beginners is het een mogelijkheid om met ervaren rotsen in het vak wat van gedachten te wisselen. Neem niet "alles" klakkeloos voor waarheid aan wat die mannen of vrouwen je vertellen. De kreet: "ik doe het al 40 jaar zo" is geen vrijbrief voor uitstekend imkeren. De bijen hebben ook iets te vertellen. Probeer daar zo veel mogelijk naar te luisteren. Handel in het belang van je bijenvolk, minder in het belang van jezelf....

De donderdag-avonden zijn de laatste jaren een vertrouwde avond bij het Ambrosiugilde. Dat willen we dan ook maar zo laten. Of er moet een meerderheid voor een andere avond komen.

De inloopavonden zijn op: 22 april, 13 mei, 24 juni, 22 juli en 9 september
Voor 21 augustus staat de BBQ te Moerkapelle in de agenda.

De avonden waarvoor een speker of iets anders georganiseerd wordt zijn:
14 oktober, 11 november en 9 december 2010 en 13 januari, 10 februari, en 10 maart 2011

Laten we er vooral een paar gezellige avonden van maken.
Graag tot ziens op één van deze leerzame bijeenkomsten.

Namens het bestuur, René Kant

Terwijl het nog niet echt lente wilde worden verzamelden zich donderdagavond 11 maart weer zo'n 20 enthousiaste leden om een lezing bij te wonen van Albert Albert. Albert maakt deel uit van de landelijke b.d. imkerwerkgroep. Op 14-jarige leeftijd had hij een onvergetelijke ervaring met bijen. Hij stond in de tuin toen er een zwerm over kwam en aan een tak van een boom ging hangen. Albert zag de bol hangen en was verkocht. Tijdens zijn studie biologie/biochemie in Utrecht kwam hij af en toe in aanraking met bijen. Hij is echter afgestudeerd op de korstmossen in de duinvalleien van Terschelling. Na zijn studie verhuisde hij naar Deventer en ging daar op een boerderij wonen. Een van de eerste dingen die hij deed was een bijenvolkje kopen. Kort voor de verhuizing naar de boerderij stonden de bijen in de tuin van zijn vader. Vader was minder blij met de bijen, maar Albert sprak de bijen toe om niet te steken. Vader ging al snel om en Albert leerde te vertrouwen op zijn bijen, die inderdaad het steken achterwege lieten. Met één volkje begonnen in 1975, die ondanks hem en niet dankzij hem, zoals Albert zelf vertelt, de winter overleefden, ging het naar 2 – 10 – 40 en uiteindelijk 120 volkjes. Voor een tiental jaren zorgde hij voor deze 120 volkjes en toen moest hij in verband met persoonlijke omstandigheden het aantal volkjes terugbrengen naar 10.

Het b.d. imkeren werkt met een kalender in de vorm van een acht, welke het jaarritme van de bijen weergeeft. De onderste cirkel is omgeven met een blauwe rand en stelt de herfst- en winterperiode voor, de grotere ronde cirkel erboven met de rode rand stelt het voorjaar, zomer en nazomer voor. De breedte van de blauwe of rode band geeft de hoeveelheid bijen weer die op dat moment in het volk aanwezig zijn. Albert merkt op dat imkers navelstaarders zijn en veel te veel met hun neus in de kast zitten en te weinig oog hebben voor de leefomgeving van de bij.

In januari legt de K al de eerste eitjes. De eitjes worden in het midden van de raat belegd. De K heeft een voorkeur om de eitjes in een bolvorm te leggen. Omdat het nog koud is, zit de rest van het bijenvolk op zo'n drie ramen gepakt tegen het voer en loopt de K over de bijen om de eitjes te leggen. Om naar de andere kant van de raat te lopen moet de K boven- of onderlangs lopen. In januari kan de tros kleiner zijn dan de omvang van het raam. Als een bij 2 cm los van de tros komt kan een bij verkleumen. Om er voor te zorgen dat dit de K niet overkomt maken de bijen een soort warmtesluis van de ene naar de andere kant van de raat, waar de K tussendoor loopt.

In tegenstelling tot wat in veel boeken staat over het houden van bijen krijgen larven per halve dag ander voer. De larve verspreidt een bepaalde geur en afhankelijk van de geur krijgt hij voedsel van een bepaalde samenstelling. Bij die betreffende voeding horen ook weer bepaalde verzorgingsbijen die dat betreffende voedsel geven. Als de imker dus in het voorjaar het broednest uit elkaar haalt en er een raat tussenhangt treedt er een verstoring op van een subtiele opbouw. De opbouw van het broednest is dus heilig en daar moet je je als imker niet in mengen. Uitbreiding van het nest geschiedt dus aan de buitenkant. Bij het b.d. imkeren bestaat dat uit het plaatsen van alleen een houten frame, zodat de bijen de rest zelf kunnen bouwen.

In april is er de overgang van de langlevende bijen (winterbijen) naar de kortlevende bijen (zomerbijen). Het broednest wordt steeds groter. Tussen 18 en 25 maart begint de eerste wilg te bloeien. Het wilgenstuifmeel is zeer goed en erg belangrijk voor de bijen.

Er is zelfs onderzoek gedaan waaruit blijkt dat bijen langer leven als zij met dit stuifmeel zijn gevoed (in tegenstelling tot stuifmeel van maïs, dat de levensverwachting van de bij halveert tot 20 dagen).

Albert staat ook nog even stil bij de bouw van darrencellen in de kast. Veel imkers zien de aanwezigheid van darren als een overbodig iets en verkwisting van voedsel. Albert: "Eén K heeft 20 darren nodig voor de bevruchting, maar die heeft de buurman". Bij de b.d. imker mogen bijen zelf kiezen wat ze willen bouwen. Als je als imker overstapt van het "gewoon" imkeren naar het b.d. imkeren bouwt je volk in het begin heel veel darrencellen. Na een jaar of drie zie je dit veranderen en hervindt het volk zijn natuurlijk evenwicht. Een ander onderzoek heeft aangetoond dat een volk dat zelf de raten bouwt niet minder honing geeft dan een volk dat met kunstmatig en/of uitgebouwde ramen werkt. De honing die ze verbruiken bij het zweten van de was wordt gewoon extra door de bijen gehaald. Het is van belang om de bij al haar organen en functies te laten gebruiken.

We gaan verder in het seizoen. Het volk groeit door en komt in een zwermstemming. Als imker zie je speeldopjes. Albert tekent vervolgens op het bord een eitje in een zwermcel en een eitje in een gewone cel. Volgens hem zijn dit niet dezelfde eitjes. Ter onderbouwing van die stelling haalt Albert een onderzoek aan uit Oostenrijk wat in 1978 plaatsvond. Achter een glazen wand bevond zich een bijenvolk. Alle cellen op de raat waren genummerd. Het ei gelegd op 11 maart om 8.40 werd vervolgens 3 x 24 uur geobserveerd door studenten. Volgens de boekjes ligt een ei de eerste dag horizontaal, de tweede dag zakt het iets naar beneden en de derde dag staat het rechtop. Wat bleek uit de observatie? Zo'n drie dagen blijft het ei in dezelfde positie en pas in de laatste uren verandert de positie van het eitje. Het ei in de zwermcel hangt verticaal naar beneden en naar drie dagen gaat het ei liggen, kortom dit eitje vertoont ander "gedrag" dan het eitje in een gewone raat. Het wordt ook op de raat op een andere plek belegd. Een zwermcel levert dus een andere K dan een omgebouwde redcel.

Nadat de eerste K cel is afgesloten komt de voorzwerm af met de oude K en de helft van het volk. Al zeven dagen voordat het zwermen begint stoppen bijen zich vol en wordt de voedselvoorziening aan de K gestopt. Ze wordt zo lichter om te kunnen vliegen. Albert geeft vervolgens uitleg over hoe je de K zoekt bij inspectie van de kast. Je gaat met de zon in je rug staan. Je haalt een raam uit de kast en kijkt vervolgens naar het raam dat achterblijft. Komt de K in de zon, dan rent ze over de bijen naar beneden toe. Als je dat op het achtergebleven raam niet waarneemt kun je met de inspectie van het uitgenomen raam beginnen.

De vraag is bij een zwerm of de K achter de bijen aanvliegt, of de bijen achter de K. Ook daar is weer onderzoek naar gedaan (wederom door studenten). Bij aanvang van het zwermen wordt de K van de vliegplank gepakt en in een doosje gestopt en bovenaan een bamboestok bevestigd. Met die bamboestok met de K bovenin bleek dat de bijen niet achter de K aan gaan. De zwerm gaat ergens hangen en als vervolgens de K niet aanvliegt gaat de tros terug naar de kast. Als de K wel aanvliegt is er een nieuw volk ontstaan.

Tijdens een vakantie in Zuid-Frankrijk ontmoet Albert een imker. Ondanks het gebrekkige Frans komt er een gesprek op gang over het zwermen. Albert wilde van de Franse imker weten hoe hij zijn zwermen schepte. Tijdens de zwermtijd worden tussen de bijenkasten lege kasten geplaatst. De afkomende zwerm heeft dan de mogelijkheid om deze lege kast te betrekken, of niet. De Franse imker is van mening dat het wegvliegen van de zwerm niet het probleem van de bijen, maar van de imker is.

Als de voorzwerm is afgekomen haalt Albert een dag voordat de K uitkomt deze weg met een paar bijen. De bijen van een voorweggenomen zwerm bouwen heel snel. Een deel van de bijen zal terugvliegen naar de oude kast. De nazwermbijen zijn meer de pioniers onder de bijen en zullen om die reden ook verder wegvliegen dan de voorzwerm.

Na de midzomer neemt het aantal bijen weer af, zo ook de hoeveelheid darren. In Duitsland is onderzoek gedaan naar de afstanden die darren kunnen afleggen. Darren komen samen op het darren verzamelpunt om een K te kunnen bevruchten. Het blijkt dat verschillende rassen/soorten bijen op verschillende hoogtes paren, zodat de carnica K voornamelijk sperma verzamelt van carnica darren. De ene soort paarde op een hoogte van 35 meter en de andere soort op een hoogte van 51 meter. Bij voldoende aanbod vindt er dus niet of nauwelijks vermenging plaats.

Albert besteedt tijdens zijn presentatie ook aandacht aan het belang van het bijvoeden van de bijen. Sommige imkers hebben één bijenkast altijd op een weegschaal staan. Als het gewicht afneemt dan worden alle kasten bijgevoerd, na het verwijderen van de verzegelde raten. Een geschepte zwerm mag je pas na drie dagen voeren. De eerste drie weken besteden de bijen vooral veel tijd

aan het bouwen van de raten, dan moeten ze worden bijgevoerd, omdat er voldoende voedsel binnenkomt blijft de K aan de leg. Bij mooi weer, maar oostenwind brengen de bijen geen nectar binnen. Door de lage luchtvochtigheid komt er geen nectar vrij. Je zult dan dus ook soms bij moeten voeren in zo'n periode. De hoeveelheid voer die je de bijen geeft gebruiken ze voor zichzelf en wordt dus niet opgeslagen. Tijdens de wouddracht in Duitsland als er heel veel nectar vrijkomt kan het gewicht van een kast per dag met 12 kg honing toenemen (inderdaad honing en geen nectar).

Na de pauze beschrijft Albert hoe een b.d. kast eruit ziet en hoe de ramen zijn opgebouwd. In een b.d. bijenkast zitten geen verdiepingen, maar 20 raten naast elkaar, met het vlieggat links. In de kast zitten dan de honingraten rechts. Het grote voordeel van deze kast is dat je het volk niet uit elkaar hoeft te halen bij een inspectie. De ruimte tussen de ramen is 35 mm en niet zoals in Nederland gebruikelijk is 38 mm.

Ook de onvermijdelijke varroamijt wordt tijdens de presentatie van Albert niet overgeslagen. Als het broednest in het voorjaar groter wordt, neemt ook de varroamijt in aantal toe. In het voorjaar is er 1 moedervarroamijt in een cel met 1 mannetje, haar zoon en de rest vrouwtjes. Het mannetje paart met de vrouwtjes (zijn zusjes). Dit levert veel onvruchtbare eitjes op. In het najaar zijn er meer moedervarroamijten in een cel, dus meer vermenging en daardoor ook meer vruchtbare eitje. Bij een hogere temperatuur in de kast dan 35 °C komt het broed eerder uit en bij een lagere temperatuur dan 35 °C. Dit verschil in temperatuur kan net het verschil maken tussen het aantal varroamijten dat de gelegenheid krijgt zich te ontwikkelen. Komt het broed eerder uit dan zijn er dus ook minder varroamijten. Daarnaast heeft de hoogte van de temperatuur ook invloed op de intelligentie van het bijenvolk. Ook hier is een lagere temperatuur weer ongunstig. Een goede huisvesting is dus voor bijen essentieel. Ervaart het volk stress, dan heeft dit ook een ongunstige invloed op de temperatuur.

Albert vertelt over een onderzoek door een bioloog over de levensduur van een werkbij. Op het borststuk van de bij was een chip bevestigd. Zo konden duizenden werkbijen van elkaar worden onderscheiden. De vliegspieren van een werkbij in werking kunnen de temperatuur in de kast doen oplopen tot 41°C. Je ziet dit als imker terug doordat door de warmte gaatjes in de was ontstaan.

Aan het begin van zijn presentatie zei Albert al dat imkers navelstaarders zijn. De bij zonder bloem is niks. Imkers moeten dus verder kijken dan de kast. Een bijenvolk vliegt wel tot 9 km ver weg en de imker moet ervoor zorgen dat zijn bijen in hun omgeving kunnen (over) leven. Het huidige probleem is dat de basisdracht ontbreekt. In het seizoen kent de bij een aantal piekperiodes, wanneer de fruitbloesem bloeit, of wanneer de linde, maar daar tussenin is er niet altijd genoeg te halen. Imkers moeten iets aan die drachtpauze doen en zich minder druk maken over de kast en de varroa.

Aan het einde van de presentatie deelt Albert een tweetal folders uit waarin nog een helder de essentie van het b.d. imkeren worden beschreven.

Voor vragen kunt u altijd terecht bij Albert. Zijn e-mailadres is: albert.muller@wxs.nl, De landelijke BD-imkerwerkgroep organiseert onder meer de volgende activiteiten: jaarlijks een imkerdag op de 2e zaterdag in maart, cursus bijhouden op antroposofische grondslag, lezingen en het adres van de website is: www.bdimkers.nl.

Na de presentatie konden we nog geen afscheid van Albert nemen en werd er onder het genot van een drankje en een hapje nog lang en gezellig nagepraat na wederom een boeiende lezing.

Van uw vaste verslaggeefster

MOOIE WINTERFOTO

Hierbij een foto die ik op 10 januari heb genomen. Op de foto kan je zien dat door de warmte van de bijentros de sneeuw is gesmolten. Dit betekent dat warmte uit de kast verloren gaat.

Daarom heb ik de tussen de afdekplaat en de deksel isolerende noppenfolie gelegd.

De nieuw gevallen sneeuw smolt daarna niet meer. Isolatieactie geslaagd!

Als jullie het leuk vinden kan je gebruiken als kopij voor de Raat. Wel wat gedateerd nu de bijen alweer zijn uitgevlogen.

Wouter

BIJENKALENDER

Negen studenten aan de Hogeschool Amsterdam hebben een verjaardagskalender gemaakt om de bijensterfte onder de aandacht te brengen.

Op de foto's van de kalender is de bij een terugkerend onderwerp, onder andere model in een jurkje van bijenwas.

De opbrengst van deze kalender komt ten goede aan het bijenonderzoek.

Voor informatie www.tobeecontinued.nl

Ingezonden door Louise Vernooij

ZUIDERBUREN

Zo doet belgie dat met bijen:
<http://www.bijeningent.org/>

